

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 marca 2023 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: sędzia Sądu Okręgowego Małgorzata Wiśniewska

po rozpoznaniu w dniu 15 marca 2023 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa R. K.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Trzciance

z dnia 21 lipca 2022 r.

sygn. akt I C 1441/19

- 1. oddała apelację,**
- 2. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1.800 zł z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

Małgorzata Wiśniewska

II Ca 1867/22

UZASADNIENIE

Powód R. K. wniósł o zasądzenie od pozwanej (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T. kwoty 18.255,62 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 17 października 2019 r. do dnia zapłaty, z tytułu odszkodowania za szkodę wywołaną tym, że pozwany wydał warunki przyłącza gazowego w taki sposób, że powód nie był w stanie w terminie podłączyć do budowanego domu gazu, zakończyć budowy i przez to nie mógł wynajmować domu, który był w tym celu budowany.

Wyrokiem z 21 lipca 2022 r., sygnatura akt I C 1441/19 Sąd Rejonowy w Trzciance zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 17.597 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od 17 października 2019 r. do dnia zapłaty (punkt 1.), oddalił powództwo w pozostałym zakresie (punkt 2.) oraz o orzekł o kosztach procesu (punkt 3.).

Sąd Rejonowy ocenił roszczenie powoda na podstawie art. 415 k.c., chociaż wskazał w rozważaniach, że za podstawę prawną żądań powoda uznał postanowienia umowy o przyłączenie do sieci gazowej. Stwierdził, że powód wykazał przesłanki odpowiedzialności deliktowej pozwanej, uznając za źródło szkody bezprawny czyn pozwanej polegający na wydaniu wadliwych warunków przyłączenia do sieci i przyjmując, że wysokość szkody powoda wynika z faktury z 30

lipca 2018 r., dokumentującej koszt zakupu i montażu alternatywnego urządzenia grzewczego a w zakresie utraconych korzyści z opinii biegłego oraz oceniając, że zachodzi normalny związek przyczynowy pomiędzy ww. zdarzeniem a szkodą poniesioną przez powoda, ponieważ czyn pozwanej „spowodował konsekwencje polegające na tym, że trzeba było wydać nowe warunki przyłączeniowe i określić dłuższy, 18-miesięczny termin na wykonanie przyłączenia do sieci” (w piśmie z 9 października 2019 r. pozwana przyznała, że wydała wadliwe warunki i nie kwestionowała swojej odpowiedzialności odszkodowawczej co do zasady). W ocenie Sądu I instancji, gdyby warunki z dnia 6 grudnia 2016 r. zostały przez pozwaną wydane prawidłowo (z uwzględnieniem rzeczywistego stanu nieruchomości), tj. ze wskazaniem, że trzeba wybudować nowy gazociąg i że nastąpi to w terminie 18 miesięcy (tak, jak pozwana wskazała w prawidłowych warunkach wydanych 12 października 2017 r.), to do listopada 2018 r. pozwana wybudowałaby nowy gazociąg i podłączyła gaz do nieruchomości powoda. Nadto, pozwana skierowała do powoda pismo z 25 sierpnia 2017 r., które utwierdzało go w przekonaniu, że wydane w 2016 r. warunki są prawidłowe, w oparciu o które powód miał prawo oczekiwać od pozwanej, że zostanie przyłączony do sieci w terminie wskazanym w tym piśmie i że może tak planować proces inwestycyjny (budowę domu), aby najpóźniej w listopadzie 2018 r. rozpocząć wynajmowanie wybudowanego domu. Sąd Rejonowy ustalił przy tym, że wszelkie prace budowlane zostały przez powoda zakończone 15 listopada 2018 r. i powód oczekiwał tylko na wykonanie przyłącza przez pozwaną.

Apelację od wyroku wniosła pozwana.

Zaskarżyła wyrok w punktach 1. oraz 3.

Zarzuciła Sądowi orzekającemu:

I. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie oceny dowodów w sposób dowolny, a nie swobodny:

- błędne przyjęcie, że pozwana wyrządziła swoim bezprawnym działaniem powodowi szkodę z uwagi na rzekome opóźnienie w realizacji przyłącza, podczas gdy z łączącej strony umowy o przyłączenie wynika, że miało ono zostać wykonane do dnia 26 czerwca 2019 r., napełnienie paliwem gazowym do dnia 12 lipca 2019 r., co de facto zostało uczynione w terminie,

- błędne przyjęcie, że powód w niniejszym stanie faktycznym poniósł szkodę polegającą na konieczności zakupu urządzenia grzewczego oraz poniesienia kosztów energii z tym związanych, podczas gdy R. K. nadal jest w posiadaniu zakupionych urządzeń grzewczych, ma możliwość dowolnego i swobodnego korzystania z nich, tj. czerpania z urządzenia korzyści, codziennego użytkowania, wynajmu czy też odsprzedaży;

II. naruszenie art. 361 § 1 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie i uznanie w okolicznościach faktycznych sprawy, że zachodzi adekwatny związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy działaniami pozwanej a szkodą, jaką rzekomo doznał powód, podczas gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że przyłącze zostało wybudowane na podstawie łączącej strony umowy i na jej kanwie zostało ono wybudowane de facto w terminie, co w efekcie powoduje, iż zdaniem (...) sp. z o.o. niezasadne są roszczenia powoda zarówno w zakresie możliwego do uzyskania czynszu najmu za okres wskazany w pozwie, jak i z tytułu konieczności zakupu dodatkowych urządzeń do ogrzewania budynku.

Apelujący wniósł o zmianę wyroku przez oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Powód wniósł o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie od pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja była bezzasadna.

Zważywszy, że sprawa podlegała rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym (art. 505¹ § 1 k.p.c.), ocena Sądu odwoławczego ograniczona była do zarzutów podniesionych w apelacji (art. 505⁹ § 1¹ i § 2 k.p.c.), a wobec tego, że

Sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku będzie zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa (art. 505¹³ § 2 k.p.c.).

Apelująca podniosła wprawdzie zarzut naruszenia przepisu postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c., ale rozwinięcie tego zarzutu wskazuje, że w istocie nie odnosił się on do wskazanej normy postępowania, tylko do oceny prawnej, której Sąd I instancji dokonał w kwestii poniesienia szkody przez powoda na skutek bezprawnego postępowania pozwanej. Nie wskazano bowiem w środtku odwoławczym żadnych uchybień, które mogą zaistnieć na gruncie stosowania normy art. 233 § 1 k.p.c., która dotyczy oceny dowodów i której naruszenie polega na uchybieniu przez sąd orzekający - przy dokonywaniu oceny dowodów - zasadom logiki lub doświadczenia życiowego (błąd dowolności) bądź na pominięciu części zebranego materiału dowodowego (błąd braku). W braku wskazania i udowodnienia w środtku odwoławczym tego rodzaju naruszeń zarzut naruszenia normy art. 233 § 1 k.p.c. pozostaje gołosłowny i bezskuteczny, a ocena dowodów dokonana przez sąd orzekający musi się ostać, choćby możliwa była ocena odmienna. Takich naruszeń apelująca nie wykazała, wobec czego zarzut uchybienia przez Sąd I instancji normie art. 233 § 1 k.p.c. był bezpodstawny, a problem związku przyczynowego pomiędzy postępowaniem pozwanej a szkodą powoda i problem zaistnienia w majątku powoda szkody, Sąd odwoławczy rozważył w ramach oceny prawnej, przy uwzględnieniu stanu faktycznego ustalonego przez Sąd I instancji i niezakwestionowanego w apelacji. Kontrola instancyjna sprowadzała się zatem do oceny prawidłowości rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego pod względem materialnoprawnym, z uwzględnieniem podstawy faktycznej wynikającej z ustaleń Sądu I instancji, którą Sąd odwoławczy przyjął za własną (art. 382 k.p.c.) i zarzutów apelacyjnych.

Powołanie się przez apelującą na prawidłowe (terminowe) wykonanie umowy o przyłączenie do sieci gazowej (wykonanie w terminie czynności wynikających z umowy zawartej 23 marca 2018 r.) było chybione z tego względu, że powód nie wywodził swojego roszczenia z nieprawidłowego wykonania tej umowy i z odpowiedzialności kontraktowej pozwanej za wykonanie zobowiązania umownego (art. 471 k.c.), tylko ze zdarzenia w postaci wydania wadliwych warunków przyłączenia do sieci w 2016 r. Tak też, tj. z uwzględnieniem reżimu deliktowego odpowiedzialności za szkodę (art. 415 k.c.) roszczenie powoda ostatecznie ocenił Sąd I instancji (mimo mylącego wskazania w uzasadnieniu wyroku, że podstawę prawną żądań powoda stanowią postanowienia umowy o przyłączenie do sieci gazowej; to wskazanie było oczywiście nietrafne, a w świetle pozostałych rozważań Sądu Rejonowego, które trafnie nawiązywały do przesłanek odpowiedzialności deliktowej, nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy). Oczywiście jest, na gruncie ustalonego stanu faktycznego, że odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanej należało poszukiwać w przepisie art. 415 k.c., skoro odpowiedzialność kontraktowa pozwanej nie zaistniała w sytuacji, gdy umowa zawarta 23 marca 2018 r. miała być przez pozwaną wykonana do 28 czerwca 2019 r., a z pisma pozwanej z 16 lipca 2019 r. wynika, że została wykonana we wskazanym w niej terminie, wobec czego nie zaistniało opóźnienie w wykonaniu zobowiązania umownego, które mogłoby być źródłem roszczenia odszkodowawczego. Powód jednoznacznie przy tym wiązał swoje roszczenie ze zdarzeniem w postaci wydania przez pozwaną błędnych warunków przyłączenia do sieci w dniu 6 grudnia 2016 r. i z tego zdarzenia wywodził odpowiedzialność odszkodowawczą pozwanej obejmującą: zwrot kosztów zakupu urządzenia grzewczego, które ogrzewało nieruchomość w sezonie zimowym 2018/2019 oraz utracone korzyści w postaci czynszu najmu nieruchomości w okresie od 8 stycznia do 31 lipca 2019 r.

W świetle wskazanych przez powoda i przyjętych przez Sąd Rejonowy podstaw – faktycznych i prawnych – roszczenia powoda zarzuty apelacyjne były oczywiście chybione i nie mogły prowadzić do podważenia trafności zaskarżonego rozstrzygnięcia. Apelująca nie kwestionowała bowiem ani zaistnienia zdarzenia, z którego powód wywodził swoje roszczenie i którego zaistnienie ustalił Sąd I instancji, tj. wydania w dniu 6 grudnia 2016 r. wadliwych warunków przyłączenia powoda do sieci gazowej, ani istnienia związku przyczynowego pomiędzy tym zdarzeniem a szkodą, na której zaistnienie wskazywał powód. Całość wywodów zawartych w apelacji dotyczyła prawidłowego wykonania przez pozwaną umowy z 23 marca 2018 r., pozostającej poza zakresem podstawy faktycznej i prawnej roszczenia oraz rozstrzygnięcia Sądu I instancji. Prawidłowe wykonanie tej umowy nie uwalnia pozwanej od odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną powodowi wydaniem wadliwych warunków przyłączenia do sieci gazowej w dniu 6 grudnia 2016 r.

Źródłem szkody, której doznał powód, był w rozpoznawanej sprawie bezprawny czyn pozwanej polegający na wydaniu wadliwych warunków przyłączenia nieruchomości powoda do sieci gazowej, jak trafnie stwierdził Sąd I instancji. Oczywistym jest, że pozwana, jako profesjonalista, ma obowiązek wydać ubiegającemu się o przyłączenie do sieci warunki poprawne, uwzględniające rzeczywisty w momencie ich wydawania stan rzeczy. Tymczasem w rozpoznawanej sprawie pozwana wydała powodowi w dniu 6 grudnia 2016 r. warunki przyłączenia do sieci oparte na przesłance, sprzecznej z rzeczywistością, że przebiegający przez nieruchomość powoda gazociąg należy do pozwanej i jest czynny. Nie uwzględniła więc faktów, które polegały na tym, że był to gazociąg, który nie należał do pozwanej i że był on nieczynny. Konsekwencją powyższego, okazała się niemożność realizacji warunków wydanych 6 grudnia 2016 r. i konieczność wydania w dniu 12 października 2017 r. nowych warunków przyłączenia, uwzględniających rzeczywisty stan rzeczy na nieruchomości powoda, przewidujących znacznie dłuższy termin wykonania przyłączenia nieruchomości powoda do sieci gazowej. Istotne przy tym pozostaje to, że powód podjął działania polegające na budowie domu mieszkalnego na swojej nieruchomości w oparciu o wydane przez pozwaną warunki przyłączenia do sieci z dnia 6 grudnia 2016 r., które ważne były 24 miesiące od daty wydania i które przewidywały przyłączenie w terminie 7 miesięcy od zawarcia umowy o przyłączenie, przy czym wniosek powoda o przyłączenie do sieci złożony 9 sierpnia 2017 r. nie został przez pozwaną zrealizowany, ponieważ na tym etapie pozwana zorientowała się, że nie jest to możliwe z uwagi na brak na nieruchomości powoda sieci gazowej należącej do pozwanej. Działanie pozwanej jako źródło szkody jest zatem ewidentne, a pomiędzy tym działaniem a szkodą, której doznał powód, zachodzi adekwatny związek przyczynowy w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. Próba zanegowania istnienia tego związku z powołaniem się na wykonanie umowy zawartej 23 marca 2018 r. była oczywiście chybiona. Pozwana mogłaby się uwolnić od odpowiedzialności odszkodowawczej względem powoda tylko poprzez wykazanie, że nie ze swojej winy wydała w dniu 6 grudnia 2016 r. wadliwe warunki przyłączenia nieruchomości powoda do sieci gazowej, ale taki dowód nie został przedstawiony. Późniejsza realizacja przez pozwaną umowy z 23 marca 2018 r. nie ma dla odpowiedzialności pozwanej za skutki wydania w dniu 6 grudnia 2016 r. nieprawidłowych warunków przyłączenia do sieci żadnego znaczenia, w szczególności nie przerywa adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy działaniem pozwanej a szkodą, którą poniósł powód, planując i realizując budowę domu z uwzględnieniem warunków przyłączenia do sieci wydanych 6 grudnia 2016 r.

Sąd odwoławczy nie miał przy tym wątpliwości, że powód poniósł szkodę majątkową w zakresie, w jakim Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo i że została wykazana jej wysokość. Przypomnieć należy, że Sąd I instancji uwzględnił powództwo obejmujące wydatki poniesione przez powoda na zakup urządzenia zapewniającego alternatywne w stosunku do gazu sieciowego źródło ogrzewania budynku (zastępcze źródło ciepła) w sezonie zimowym 2018/2019 oraz obejmujące utracone przez powoda korzyści z tytułu wynajmu domu, tj. czynsz najmu możliwy do uzyskania z nieruchomości, w okresie od 8 stycznia 2019 r. do 31 lipca 2019 r.

Sąd Okręgowy zauważa, że wysokość kosztów związanych z nabyciem urządzenia grzewczego została udowodniona złożoną do akt sprawy fakturą z 30 lipca 2018 r., k. 9 akt. Wynika z tego dowodu, że za to urządzenie powód zapłacił 3.780 zł. Twierdzenie pozwanego, że powód nie poniósł szkody w związku z tym zakupem, ponieważ jest nadal w jego posiadaniu i ma możliwość korzystania z niego, jest chybione. Urządzenie to (piec grzewczy na pellet), po przyłączeniu nieruchomości do sieci gazowej pozwanej, jest oczywiście zbędne powodowi na użytek korzystania z przedmiotowej nieruchomości; bezzasadny był więc argument pozwanej, że powód może codziennie użytkować to urządzenie i że z tej przyczyny nie poniósł szkody w swoim majątku. Jest ona niewątpliwa, skoro powód – po ostatecznie dokonanym przyłączeniu do sieci gazowej – posiada urządzenie zbędne do celu, któremu miało służyć. Jeżeli chodzi o argument w postaci czerpania z tego urządzenia korzyści, w szczególności poprzez jego wynajem, to był on całkowicie gołosłowny, mimo że ciężar wykazania takiej okoliczności spoczywał na pozwanej. Nie zostało udowodnione ani to, że powód faktycznie mógłby urządzenie grzewcze oddać w najem, ani to, jaki pożytek mógłby z tego czerpać. Nie można więc uznać, że osiągnął bądź mógłby osiągnąć dochód, który co najmniej równoważyłby jego stratę związaną z kosztami zakupu tego urządzenia (cenę zakupu pieca) i którego pozyskanie zwalniałoby pozwaną z odpowiedzialności odszkodowawczej. Nie została też udowodniona możliwość dokonania przez powoda „odsprzedaży” pieca i jej warunków. Co do zasady powód może oczywiście rzecz do niego należąca sprzedać; uprawnienie do rozporządzenia rzeczą należy do sfery uprawnień właściciela (art. 140 k.c.). Ta możliwość

nie uprawnia natomiast do przyjęcia, że istnieje rzeczywista możliwość dokonania takiego rozporządzenia przez powoda, warunkowana istnieniem nabywcy, a także dokonania ustaleń co do warunków takiego rozporządzenia, w tym co do ceny możliwe do uzyskania za piec, przy uwzględnieniu jego konkretnego stanu technicznego, parametrów jakościowych, itp. Powyższe twierdzenia pozwanej, co do których na pozwanej spoczywał ciężar ich wykazania (art. 6 k.c.), nie uchylają zatem odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanej w zakresie uszczerbku majątkowego powoda związanego z zakupem pieca grzewczego na pellet.

W apelacji – mimo zakwestionowania w całości roszczenia powoda z tytułu utraconych pożytków - brak było zarzutów dotyczących tej postaci szkody powoda. Apelująca podniosła tylko zarzut odnoszący się do uszczerbku związanego z zakupem alternatywnego urządzenia grzewczego oraz do uszczerbku związanego z: „poniesieniem kosztów energii z tym związanych” (punkt I. tiret drugi apelacji). Co do kosztów dodatkowego zużycia energii Sąd Rejonowy nie uwzględnił roszczenia powoda, uznając je za niewykazane – zasądzona na rzecz powoda kwota obejmowała tylko utracone pożytki w ww. okresie oraz koszt zakupu i montażu urządzenia na pellet. Argumentacja odnosząca się do poniesienia przez powoda dodatkowych kosztów zużycia energii elektrycznej na skutek używania pieca na pellet była zatem chybiona. Z kolei terminowa realizacja przez pozwaną umowy z 23 marca 2018 r., jak już wskazano, nie czyniła bezzasadnymi roszczeń powoda związanych z zakupem urządzenia ogrzewającego budynek w sezonie grzewczym 2018/2019 oraz w zakresie czynszu najmu, którego powód nie uzyskał w ww. okresie, nie mogą wynająć budynku. Podkreślenia wymaga, że przystąpienie do korzystania z budynku, w tym oddanie go w najem, nie było możliwe w okresie, którego dotyczyło żądanie powoda, a to z uwagi na oddanie budynku do użytkowania dopiero w dniu 31 lipca 2019 r., przy czym ten termin był konsekwencją wydłużenia się procesu przyłączenia nieruchomości do sieci gazowej przez pozwaną; powód wynajął nieruchomość z dniem 1 sierpnia 2019 r. za kwotę 2.000 zł miesięcznie. W kwestii adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy działaniem pozwanej a szkodą powoda, we wszystkich jej postaciach, ocena Sądu Rejonowego była zatem poprawna, tak samo, jak w przedmiocie oceny wysokości szkody.

Apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. (punkt 1. wyroku).

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego (punkt 2. wyroku) znajduje podstawę prawną w normie art. 98 § 1 k.p.c., przy uwzględnieniu wyniku postępowania apelacyjnego i wniosku powoda zawartego w odpowiedzi na apelację. Zasądzona kwota odpowiada stawce minimalnej wynagrodzenia pełnomocnika będącego radcą prawnym, wynikającej z przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (§ 2 ust. 1 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 tego rozporządzenia), przy uwzględnieniu wartości przedmiotu zaskarżenia.

Małgorzata Wiśniewska